

Золотарьова Д. М.

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого,

асистент кафедри земельного та аграрного права

**Деякі особливості використання земель
для органічного землеробства**

На сучасному етапі розвитку органічного землеробства Україна має цілком серйозні перспективи у вирощуванні сільськогосподарської продукції за органічною технологією, цьому сприяють і ґрунтово-кліматичні умови, і новітні науково-технічні розробки. Згідно з чинним земельним законодавством, виробництво сільськогосподарської продукції

можливе лише у процесі безпосереднього використання земель сільськогосподарського призначення. Як наслідок, органічне виробництво здійснюється у межах сільськогосподарського землекористування. Система органічного землеробства передбачає: підживлення рослин та підвищення родючості ґрунту органічними добривами; заборону у використанні синтетичних мінеральних добрив та хімічних засобів захисту рослин; здійснення мінімального обробітку ґрунту та заборонене використання генетично модифікованих організмів. При цьому важливим заходом для органічного землеробства по прискоренню відновлення родючості ґрунтів є відмова від перекопки та оранки ґрунту. Оскільки за таких обставин гине вся жива біомаса ґрунту, яка саме і створює шар родючого гумусу.

Отже, головне завдання органічних землеробів – створити на своїй ділянці збалансовану екосистему. Проте слід зауважити, що процес це тривалий і потребує належного правового регулювання, шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів, які забезпечать використання природних ресурсів та екологічної безпеки у процесі виробництва органічної продукції, а також гарантії земельних прав суб'єктів, які займаються органічним землеробством.

Ситуація ускладнюється відсутністю належного теоретичного обґрунтування земельно-правових приписів, які мають регулювати суспільні відносини, пов'язані з реалізацією права на проведення розвідувальних робіт на земельних ділянках, що використовуються для органічного землеробства.

Варто зазначити, що особливість такого виду землекористування як проведення розвідувальних робіт полягає в тому, що воно, за загальним правилом, може здійснюватися на будь-яких землях без вилучення (викупу) їх у власників та землекористувачів. Це означає, що не виключається можливість, коли тимчасово зайняті угіддя (рілля,

багаторічні насадження, перелоги, сінокоси та пасовища), лісові землі та чагарники використовуються для потреб, не пов'язаних із сільськогосподарським і лісогосподарським виробництвом. У цих випадках названі сільськогосподарські угіддя, лісові землі та чагарники тимчасово не виконують роль основного засобу виробництва в сільському або лісовому господарстві. При цьому проведення розвідувальних робіт в межах даних земель часто супроводжується порушенням поверхневого (родючого) шару ґрунту, рельєфу земельних ділянок, призводить до порушення якісного стану сільськогосподарських чи лісогосподарських угідь. Викладене актуалізує проблему проведення розвідувальних робіт на землях, які використовуються для виробництва органічної сільськогосподарської продукції.

Водночас проведення розвідувальних робіт на певних землях законом обмежується. Йдеться, зокрема, про землі природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, історико-культурного, оздоровчого та рекреаційного призначення. Так, законом передбачено, що проведення розвідувальних робіт на землях заповідників, національних дендрологічних, ботанічних, меморіальних парків, поховань і археологічних пам'яток дозволяється у виняткових випадках за рішенням Кабінету Міністрів України. Це означає, що в кожному конкретному випадку проведення таких робіт в межах названих земель можливе лише з дозволу Кабінету Міністрів України. Окрім того на окремих земельних ділянках розвідувальні роботи взагалі не можуть бути проведені навіть за рішенням Кабінету Міністрів України. Так, повністю заборонено проведення таких робіт на землях природних заповідників (ст. 16 Закону України «Про природно-заповідний фонд України»).

Підсумовуючи вищевикладене можна зробити висновок про те, що з метою забезпечення гарантій земельних прав суб'єктів, які використовують землі для органічного землеробства, необхідно на

законодавчому рівні встановити обмеження щодо проведення розвідувальних робіт на таких землях, як це передбачається і для земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, історико-культурного, оздоровчого та рекреаційного призначення. Адже, розвідувальні роботи мають за мету проведення розвідки родовищ корисних копалин. Отже, йдеться про сукупність робіт, які здійснюються на певній площі (розвідувальній земельній ділянці) для виявлення і геолого-економічної оцінки запасів мінеральної сировини в надрах. Такі роботи проводяться з метою виявлення кількості, якості корисних копалин і умов їх залягання та супроводжуються порушенням поверхневого шару ґрунту, що є несприятливим для ведення органічного землеробства.

**Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА»

29-30 вересня 2017 року

Харків - 2017

Правові засади ведення органічного землеробства: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (29-30 вересня 2017 року) / за ред. Шульги М.В. – Харків: «Доміно», 2017. – 246 с.

За зміст та якість матеріалів відповідальність несуть автори публікацій.